

Transportøkonomisk institutt
Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

Arbeidsdokument 52177-2025

Digital Workshop 2

Iratxe Landa-Mata, Christin Krohn & Jan Vidar Haukeland

5057 - RUVIVAL

26.03.2025

Dette materialet er ikke offentliggjort. Det kan kun brukes i den saklige sammenheng det er gitt.
Det skal ikke tas noen form for kopier til annen bruk eller spredning. Unntak må klareres med TØI.

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Metode.....	1
3	Hovedfunn	3
	3.1 Relevans	3
	3.2 Struktur	4
	3.3 Innhold	5
4	Konklusjon	7

OBS! Inndelingsskift

1 Innledning

Dette arbeidsdokumentet oppsummerer resultater fra et digitalt verksted utført innenfor prosjektet RUVIVAL - *RUral Vitalization through Various Adaptations of cultural heritage and Landscapes*, der hovedmålet er å produsere verktøy og kunnskap som støtter gjenbruksprosesser av kulturminner og kulturmiljøer på måter som ivaretar kulturminneverdier samtidig som det adresserer samfunnsutfordringer og tilfredsstillende lokale samfunnsbehov.

Verkstedet er en del av arbeidspakke 4 i prosjektet, der hovedmålene er å utforme, teste og utvikle et verktøy for å veilede valg og implementering av kulturminnegjenbruksprosesser på måter som bidrar til bærekraftig utvikling samt å tilrettelegge for vurderinger av implikasjoner av gjenbruk for bærekraftig utvikling.

I verkstedet ønsket vi å gjennomføre en kritisk gjennomgang av veilederen som var utviklet i prosjektet. Målet var å undersøke veilederens relevans for deltakerne og å samle inn innspill og kommentarer til veilederens innhold, form og struktur.

Arbeidsdokumentet beskriver verkstedet ble organisert og gjennomført. I konklusjonen oppsummerer vi de tiltakene som ble foreslått av deltakerne, og vurderer i hvilken grad disse kan implementeres i prosjektet framover.

2 Metode

Rekrutteringen ble begrenset til personer som hadde deltatt i prosjektet gjennom intervjuer, det første verkstedet og/eller testing. Vi inviterte også personer som hadde fått invitasjon til å teste veilederen, men som ikke hadde gitt tilbakemeldinger. Samarbeidspartnere og de norske medlemmene av referansegruppen ble også invitert. Tabell 2-1 gir en oversikt over verkstedsdeltakerne (n=19).

Tabell 2-1. Oversikt over verksteddeltakerne.

ID	Sektortilhørighet	Tilknytting til RUVIVAL	Gruppetildeling
A	Offentlig - statlig	Ja	1
B	Frivillig	Ja	2
C	Frivillig	Ja	2
D	Offentlig - fylkeskommunalt	Ja	4
E	Offentlig - kommunalt	Nei	3
F	Offentlig - fylkeskommunalt	Nei	2
G	Offentlig - fylkeskommunalt	Nei	-
H	Offentlig - fylkeskommunalt	Nei	3
I	Offentlig - kommunalt	Nei	1
J	Offentlig - kommunalt	Nei	3
K	Offentlig - kommunalt	Nei	2
L	Offentlig - statlig	Nei	4
M	Offentlig - fylkeskommunalt	Nei	1
N	Offentlig - regionalt	Nei	3

ID	Sektortilhørighet	Tilknytting til RUVIVAL	Gruppetildeling
O	Frivillig	Nei	-
P	Offentlig - fylkeskommunalt	Nei	1
Q	Offentlig - kommunalt	Nei	-
R	Offentlig - fylkeskommunalt	Nei	4
S	Offentlig - kommunalt	Nei	-

I tillegg til deltakerne gjengitt i tabell 1, var det seks forskere til stede. En av forskerne fungerte som koordinator og håndterte de tekniske sidene, mens de andre bidro som fasilitatorer, koordinerte og observerte gruppearbeidet. Som tabellen viser, hadde ikke alle mulighet til å delta i gruppearbeidet.

Verkstedet fant sted på Teams i februar 2025 og varte i tre timer. Det startet med en kort introduksjon av prosjektet og veilederen, og verkstedets formål. Hoveddelen av verkstedet ble delt inn i fire deler, der det ble kombinert digitale spørreundersøkelser med lukkede spørsmål og gruppearbeid med åpne spørsmål:

- Veilederens relevans for deltakerne (spørreundersøkelse)
- Innspill til den motiverende delen av veilederen (gruppearbeid)
- Kommentarer til faseinndelingen av den veiledende delen (spørreundersøkelse)
- Innspill til innholdet i den veiledende delen (gruppearbeid)

Deltakerne ble tilfeldig delt inn i fire digitale rom for gruppearbeid. Vi benyttet samme inndeling for begge gruppearbeidene. Diskusjonen i hver gruppe ble ledet av forskerne. Det første gruppearbeidet handlet om den motiverende delen der de 16 implikasjoner av gjenbruk for bærekraftig utvikling er presentert. Diskusjonen ble innledet med følgende spørsmål:

- Er det noen implikasjoner du umiddelbart savner?
- Hva synes du om måten implikasjonene er beskrevet på?
- Har du eksempler fra Norge som vi kan bruke for å belyse noen av disse effektene?
- Hvordan fungerer opplisting av implikasjoner (16)? Bør de grupperes? I så fall hvordan?

Det andre gruppearbeidet handlet om den veiledende delen. I denne diskusjonen fokuserte hver gruppe på én av fasene: forberedelse, prosjektideutvikling, realisering/gjennomføring og avslutning. Diskusjonen ble innledet med følgende spørsmål:

- Er det noe elementer du savner?
- Er det noe elementer du mener er overflødige?
- Er det noen elementer du ville flytte mellom fasene?
- Synes du nettsiden er lett å navigere for å finne informasjon?

I tillegg ble det stilt andre spørsmål i hver fase, som er oppsummert i Tabell 2-2.

Tabell 2-2 Spørsmål som innledet diskusjon om de ulike faser i den veiledende delen

Forberedelse:	Hva tenker du om ressurser som foreslås? Hva tenker du om metoder som beskrives for å fremme dialog?
Prosjektideutvikling:	Hva tenker du om forslag til kriterier? Hva tenker du om metoder som beskrives for å velge funksjon?
Realisering:	Er det andre man kan hente råd fra? Hva synes du er viktig å være oppmerksomme på underveis?
Avslutning:	Hva tenker du om forslag til indikatorer? Har dere noen forslag for å trekke lærdommer / sikre kompetanseoverføring?

Både spørreundersøkelsene og gruppearbeidene ble fulgt opp av diskusjoner i plenum.

Verkstedet ble avsluttet med en åpen kommentarrunde. Deltakerne bli invitert til å kommentere om saker de mente var viktige å ta opp og bedt om å reflektere over særlig to spørsmål:

- Hva bør prioriteres i det videre arbeidet med veilederen?
- Hvordan kan vi sikre at veilederen forblir relevant etter at prosjektet er avsluttet?

Mot slutten fikk deltakerne informasjon om de neste stegene i utviklingen av veilederen og prosjektets avslutning.

3 Hovedfunn

3.1 Relevans

Deltakeres vurdering om verktøyets relevans (Figur 3-1) tyder på at veilederen er relevant for de fleste av dem. Resultatene må tolkes under betraktning at flere deltakere pekte på at de savnet en svarkategori mellom «meget relevant» og «lite relevant».

Figur 3-1 Ut ifra det som du fikk presentert: I hvilken grad er dette verktøyet relevant for deg?

I oppfølgingsdiskusjon ble det trukket fram at veilederen har et godt oppsett med **mange gode argumenter og referanser** som kan brukes til å formulere uttalelser og mobilisere interesse for gjenbruk av kulturminner og kulturmiljøer. Det ble også nevnt at veilederen kan være et viktig verktøy i kommunalt og regionalt utviklingsarbeid som tar utgangspunktet i kulturmiljøer. Veilederen skiller seg fra andre modeller, hvor kulturmiljøer kun er ett av flere elementer i utviklingsarbeid (for eksempel Rogalandsmodellen), og kan dermed komplementere disse.

Samtidig oppleves det at veilederen **primært** er **tilpasset byråkrater** og i **mindre grad er relevant for frivillige, lokale lag, private aktører og små kommuner**. Dette betyr at man ikke har lyktes med å gjøre veilederen tilgjengelig for alle målgruppene som opprinnelig var tiltenkt. Hvis dette fortsatt er formålet, foreslo deltakerne at veilederen bør differensieres etter målgruppe – for eksempel ved å

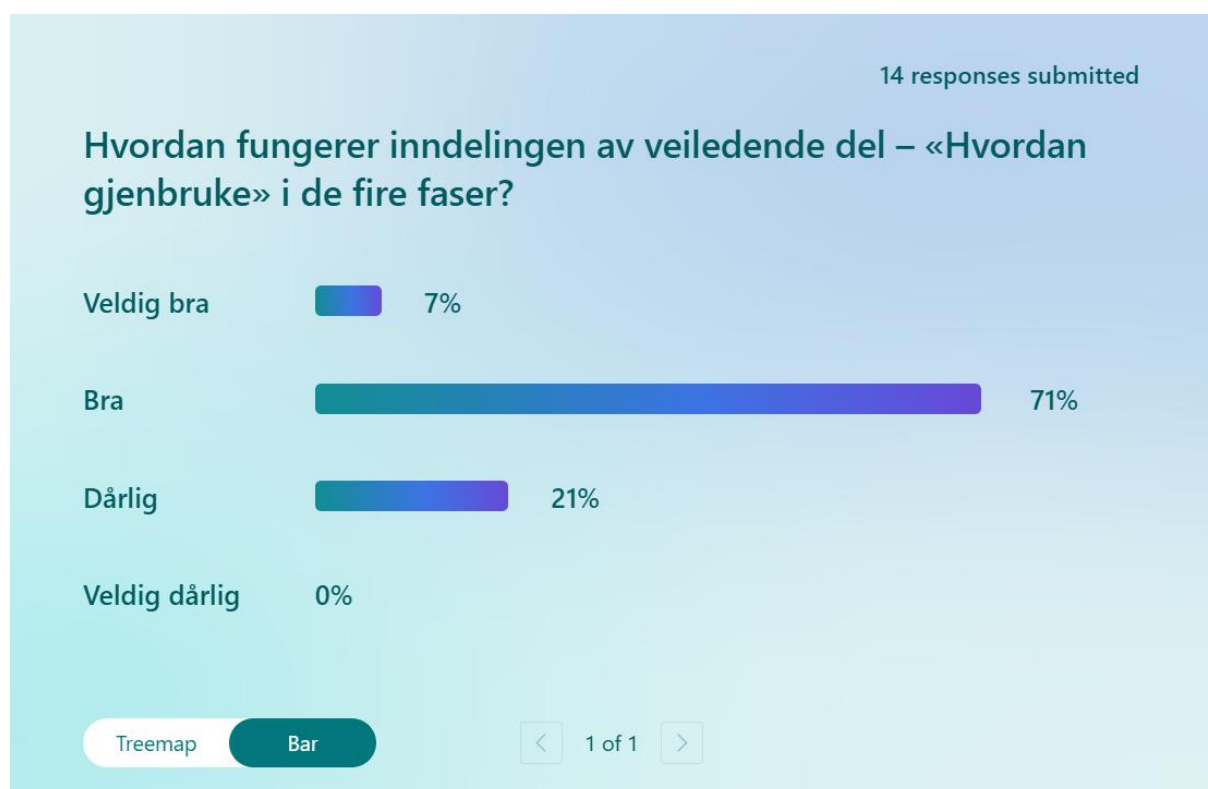
bruke en filterfunksjon eller lage en kortere og enklere versjon for disse typer brukere. Et alternativ er å justere målet om å nå ut bredt og heller tilpasse veilederen for en smalere målgruppe.

To sider ved **veilederen som gjør den mindre tilgjengelig** og lite relevant for noen målgrupper og som ble omtalt av flere deltakere, var at den er preget av en **tungt og akademisk språk**, og at den **mangler konkrete eksempler** – gjerne fra Norge – på hvordan gjenbruk har bidratt til å skape de effektene og hvordan utfordringer og oppgaver i gjenbruksprosjekter er håndtert. For å adressere sistnevnte svakhet ble det foreslått flere grep: a) å la brukere legge inn egne eksempler; b) å inkludere andre verdiskapingsprosjekter; og c) å inkludere funn fra rapporter utgitt av norske forskningsmiljøer som for eksempel NIBR og Telemarkforskning. Flere deltakere etterlyste også **bilder** og mente at visuelle elementer kunne gjøre veilederen mer tilgjengelig for et bredere publikum og mindre teksttungt.

Videre **savnet** deltakerne en **henvisning til fylkeskommuner og kommuners** kulturmiljøforvaltningsrolle (for eksempel til kulturminneplaner), samt en større **vektlegging av** **prosjektledelses betydning** i gjenbruksprosesser.

3.2 Struktur

Som vist i Figur 3-2, svarte de fleste deltakerne at **inndelingen til veiledende delen** fungerte godt. Likevel mente noen at den fungerte dårlig, særlig for dem som ikke jobber profesjonelt med kulturmiljøforvaltning.

Figur 3-2 Hvordan fungerer inndelingen av veiledende del – «Hvordan gjenbruke» i de fire faser?

Videre ble det påpekt at **enkelte faser fungerer bedre enn andre**. Det ble for eksempel nevnt at forberedelsesfasen er ganske god, mens prosjektidéutviklingsfasen ble betraktet som vanskelig å forstå for privatpersoner.

Deltakerne pekte også på at **ikke alle** nødvendigvis **vil bruke veilederen fra A til Å**. Lokale lag vil primært være interessert i gode eksempler og henvisninger – både i form av bilder og konkrete eksempler.

Det som ble opplevd som **positivt** er at veilederen har en **søkbar funksjon**, noe som kan gjøre det lettere for brukerne å finne informasjon som er relevant for dem.

3.3 Innhold

Vi har valgt å oppsummere tilbakemeldingene om innholdet i både den motiverende og den veiledende delen etter gruppeinndelingen.

3.3.1 Motiverende del – hvorfor gjenbruke?

Gruppe 1

Deltakerne i denne gruppen **savnet** to viktige **implikasjoner** som ikke var omtalt i veilederen: bevaring av naturmangfold, som for eksempel er viktig på Abborhøgda, og folkehelse.

Videre mente deltakerne at **implikasjonene gjerne kunne struktureres i færre kategorier enn det som er nå** eller overskrifter som for eksempel verdiskapingskategorier (miljø, lokalsamfunn, økonomi) eller de tre kjente bærekraftsdimensjonene (miljø, økonomi og sosial).

Deltakerne savnet også flere henvisninger på tvers av veilederen. Som i forrige diskusjon, kom det frem at teksten opplevdes som **tung**, og det ble foreslått å inkludere flere bilder og gjøre språket mer tilgjengelig.

Det ble også påpekt at **de ulike målgruppene burde komme tydeligere frem på introsiden**, for eksempel ved å stille enkle spørsmål («er du offentlig ansatt?» eller «eier du et kulturminne?») som kan hjelpe brukerne med å finne de mest relevante ressursene.

Gruppe 2

Deltakerne i denne gruppen stilte seg **kritisk til at implikasjoner er alfabetisk sortert** og spurte om det var mulig å løfte opp noen av de viktigste aspektene som for eksempel «effektivt ressursbruk», «livskvalitet» (både for besøkende og lokalsamfunnet) og «lokal identitet».

Som i gruppe 1 etterlyste de et **mer dekkende begrep enn «utslippsparende»** for å fange opp viktigheten av gjenbruk for bevaring av natur, som for eksempel «miljøbevaring» eller «klimavennlig».

Gruppe 3

I denne gruppen ble det påpekt at **veilederen i veldig liten grad klarer å motivere private eiere** til å bruke tid, energi og ressurser på gjenbruk. Gjenbruksprosesser er uforutsigbare, og disse aktørene opplever ofte å bli fanget i en dødsspiral når de henvender seg til myndigheter. Det ble derfor ansett som viktig at veilederen gir råd om **hvordan man kan skape mer forutsigbarhet** i slike prosesser. I forlengelsen av denne diskusjonen, ble det nevnt at ansvaret som private blir pålagt bør synliggjøres bedre i veilederen – uten at konkrete forslag ble gitt for hvordan dette kunne gjøres. Videre ble det etterlyst **flere eksempler som kan inspirere** de som ikke allerede er motivert til å gjenbruke.

En deltaker uttrykte også **skepsis til bruk av begrepet «gjenbruk»** og spurte om «verdiskaping» kunne være et bedre alternativ.

Videre ble det påpekt at det er viktig å klargjøre hva gjenbruk skal resultere i (noe som igjen avhenger av hvilken type kulturmiljø det dreier seg om), fordi hvilke **samfunnsfunksjoner** kulturmiljøet fyller som følge av gjenbruk, vil være avgjørende for hvilke effekter som skapes.

Som i andre diskusjonene ble det trukket fram at **språket** i veilederen er **tungt**.

Gruppe 4

Deltakerne i gruppe 4 bekreftet at det er mange ulike typer aktører som jobber med gjenbruk fra ulike ståsteder, og at dette påvirker hvordan veilederen oppleves. Mens veilederen kan fungere bra for byråkrater, kan den være krevende for privatpersoner. På samme måte kan noen oppleve veilederen som overflødig, avhengig av hvilket nivå de opererer på. Et **filter** for målgrupper ble derfor ansett som viktig.

Avsluttende kommentarer

Tilbake i plenum ble det fremhevet at det er **summen av implikasjonene som er viktig**, og at disse bør bidra til et levende og robust lokalsamfunn. Det ble også påpekt at arbeidet med kulturmiljøer skaper et klima for identitetsbygging og refleksjon rundt hva et sted er og kan bli.

Det ble også nevnt at, i tillegg til de ulike målgruppene, bør brukerne vurderes etter hvilke **roller** de har i forhold til kulturmiljøforvaltning. For dem som jobber med dette, er veilederen et «glimrende» verktøy, men for de som ikke gjør det, er den mindre relevant.

Veilederen kan også brukes til å kommunisere at **kulturminnearbeidet bør prioriteres høyere**, da mange kulturmiljøer er gått tapt på grunn av interessekonflikter.

3.3.2 Veiledende del – hvordan gjenbruke?

Forberedelsesfasen

Deltakerne mente at det kan virke **skremmende å gå gjennom hele prosessen** med så mange trinn.

Videre ble det påpekt at gjenbruksprosesser **ikke alltid skjer i den rekkefølgen** som er presentert i veilederen. Ofte begynner man med ideutvikling, for å så engasjere aktører og revurdere ideen.

Ett annen viktig poeng som ble fremhevet, var at veilederen **bør formuleres på måter som treffer dagligtalen**. En mulig løsning kunne være å gjennomføre verksteder med folk flest for å gjøre veilederen mindre skremmende og mer tilgjengelig.

Prosjektideutviklingsfasen

Deltakerne etterlyste et **mykere startpunkt** i denne fasen, spesielt ettersom ikke alle nødvendigvis har gjort arbeidet som beskrives i forberedelsesfasen. I denne sammenhengen foreslo deltakerne noen spørsmål som kan være nyttige å besvare for å utvikle prosjektideen videre:

- hvilke verdier ønsker man å ta vare på?
- hva kan kulturmiljøet brukes til?
- hva slags utfordringer skal løses?

Videre pekte deltakerne på at det er **viktig å forbli åpen gjennom prosessen** slik at man ikke låser seg i en prosjektidé for tidlig.

Kommentarer fra deltakerne ga uttrykk for at det kan være **vanskelig å plassere elementer i kun noen faser** av gjenbruksprosessen— noe som igjen delvis henger sammen med at fasene er mindre sekvensielle enn det veilederen gir inntrykk av. Samarbeid ble ansett som viktig i denne fasen, men også i andre faser. Deltakerne påpekte at det kan være utfordrende å få til godt samarbeid med de ulike offentlige myndighetene for å oppfylle alle krav. Det er heller ikke usannsynlig at man trenger å gå tilbake til noen av elementene i forberedelsesfasen når man jobber med prosjektideen.

Som i de andre diskusjonene ble det også trukket fram at **ulike målgrupper har ulike behov**. Videre er målgrupper ikke homogene. Ulike kommuner kan for eksempel ha ulike behov. Små kommuner

kan oppleve at det er vanskelig å følge opp alle saker eller alle deler av sakene på grunn av begrenset kompetanse eller kapasitet.

En av deltakerne syntes også at **navnet til denne fase** kan være problematisk og **forvirrende** og at den heller kunne hete «prosjektide» eller «prosjektutvikling».

Det ble også foreslått å ta med **oversiktsfiguren i hver fase** for å synliggjøre hvor brukeren befinner seg i prosessen.

Realiseringsfasen

Deltakerne opplevde at fremstillingen av **finansieringsmuligheter** var nyttig, men pekte på at «Bygg og Bevar» ikke tilbyr egne tilskuddsmidler, kun en oversikt. Likevel ble det fremhevet at «Bygg og Bevar» er en viktig ressurs å ha med i veilederen, for den har en god og folkelig fremstilling av muligheter. Deltakerne foreslo også å inkludere referanser til fylkeskommuner og kommuner som tilbyr tilskuddsmidler, samt UNI-Stiftelsen, Sparebankstiftelser og landbruksmidler (SMIL), for å synliggjøre flere muligheter for tilskudd. I tillegg ble det også påpekt at veilederen kunne synliggjøre muligheter som ligger i form av spleiselag.

Samarbeid ble også vurdert som viktig i denne fasen.

På et mer generelt nivå uttrykket deltakerne et **håp om at veilederen vedlikeholdes og lever videre** etter RUVIVAL-prosjektet er avsluttet.

Evalueringsfasen

Deltakerne i denne gruppen mente at **teksten** før forslagene til indikatorer var **altfor lang**, og at dette fører til misforståelser om at man burde bruke alle indikatorene. Det ble derfor foreslått å tydeliggjøre at det er viktig å velge noen få indikatorer – for eksempel fem.

Videre ble det også kommentert at det bør komme **tydeligere** frem **hvordan man kan finansiere prosjektene sine**.

Det ble vurdert som positivt at veilederen inkluderte Riksantikvarens eksempler under **formidling**, ettersom slike **eksempler er viktige**. I forlengelse av denne diskusjon ble det påpekt at det er **viktig å sikre håndverkkompetanse tidlig i prosessen**.

Avsluttende kommentarer

Til slutt ble det påpekt at det ikke nødvendigvis er en ulempe at veilederen har mange referanser og er godt dokumentert, for dette viser at det ligger grundig arbeid bak. Men det er **viktig at inngangen blir enklere**. Dette kan gjerne starte på første siden med for eksempel en illustrasjon der man kan klikke seg på.

Som en av deltakere kommenterte, er alle veiledere «**ferskvarer**» som går tapt hvis de ikke vedlikeholdes. **I det videre arbeidet vil det derfor være avgjørende å finne ut hvor veilederen kan forankres**. Potensielt relevante aktører kan være Riksantikvaren, Distriktssenter og Bygg og Bevar. Dette kan gjerne skje gjennom et oppfølgingsprosjekt som finansieres med nye midler.

I formidlingsarbeid fremover blir det også være **viktig å synliggjøre hvor og hvordan veilederen brukes**.

4 Konklusjon

Verkstedsdeltakerne tok opp mange av de samme utfordringene som tidligere hadde blitt kommentert i forbindelse med utviklingen av veilederen, inkludert ønsket om et enklere språk og flere konkrete eksempler fra Norge. Dette til tross for gjentatte forsøk på å forenkle språket og

utvide omfanget av eksemplene i veilederen. Videre ble det uttrykt noe usikkerhet rundt ønsket om å favne et bredt omfang av brukere.

I tillegg kom verkstedsdeltakerne med nye innspill knyttet til faseinndelingen og forslag til konkrete ressurser som burde være med. I Tabell 4-1 har vi oppsummert alle de foreslåtte tiltakene fra verkstedsdeltakerne og vurdert i hvilken grad disse kan implementeres i dette prosjektet.

Tabell 4-1. Vurdering av grep foreslått av deltakerne

Nr.	Grep	Vurdering
1	Forenkle språk	Teksten i veilederen gjennomgås og forenkles.
2	Revurdere hvem som bør være målgruppe ved å implementere enn av følgende alternativer a) Sette inn en filter funksjon som frivillige og private aktører kan klikke på for å få en enklere versjon b) Avgrense veilederen til kun offentlig sektor som brukergruppe (kommuner, fylkeskommuner)	Vi beholder beholde dagens opplegg men gjør noen tilpasninger for å veilede ulike brukergrupper til de mest relevante delene av veilederen. Dette gjøres ved å lage nye 'sider' for å samle opp relevante resurser for a) frivillige b) private eiere og c) offentlig forvaltning. Disse sider skal kobles til front side.
3	Inkludere flere konkrete eksempler fra Norge i de ulike delene av veilederen: • Effekter av gjenbruk (hvorfor gjenbruke) • Hvordan utfordringer håndteres (hvorfor gjenbruke)	Dette kan ikke følges opp i den avsluttende fasen av prosjektet. Men i oppfølgingsprosjekt kan være relevant å følge opp forslaget om å legge inn en funksjon for at brukere selv kan legge inn eksempler.
4	Jobbe med visuelle komponenter: • Inkludere bilder i de ulike delene av veilederen • Sette inn oversiktsfigur i hver av fasene for å synliggjøre hvor brukeren befinner seg i prosessen	Det vil legges inn noen bilder fra studieområder i prosjektet Forslag om oversiktsfigur følges også opp.
5	Revurdere struktur i «hvorfor gjenbruke» • Grupper implikasjon under «hvorfor gjenbruke» i noen kategorier • Rangere implikasjoner etter betydning i stedet for alfabetisk sortering	Implikasjoner grupperes ikke for å unngå at lite kjente effekter blir usynlig. Sorteringen forblir alfabetisk, for vi har ikke noen kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvilke implikasjoner som veier tyngre.
6	Revurdere struktur i «hvordan gjenbruke» • Vær tydelig på at fasene er mindre lineære enn veilederen gir inntrykk av – mye fram og tilbake (itererende)	Det legges en kommentar i introduksjonsiden til den veiledende delen for å understreke at fasene kan overlappe og at det kan være relevant å bruke noen av ressursene på tvers av fasene.
7	Framheve følgende under «hvorfor gjenbruke»: • At effekter av gjenbruk vil avhenge av hvilke samfunnsfunksjon kulturmiljø utfyller • At det er summen av implikasjoner som er viktig • At kulturmiljøarbeid bør prioriteres for å unngå at flere kulturmiljøer går tapt	Teksten på introduksjonsiden til den motiverende delen bearbeides for å understreke disse aspektene.

Nr.	Grep	Vurdering
8	Framheve følgende under «hvordan gjenbruke»: • Rolle til fylkeskommunen og kommunen • Viktighet av prosjektledelse • Viktighet av samarbeid på tvers av faser • Viktighet av å sikre håndverkkompetanse tidlig i prosessen • Viktighet av å forbli åpen gjennom prosessen	• Rollen til fylkeskommunen og kommunen understrekkes under «finansiering», «praktiske ressurser» og «klargjøring av krav», i tillegg til å tydeliggjøre i enda større grad under «verdikartlegging» • Viktigheten av prosjektledelse kan framheves under introduksjonsteksten til den veiledende delen og prosjektideutviklingsfasen • Samarbeid nevnes eksplisitt under prosjektutviklingsfasen, men kunne også nevnes i forberedelsesfasen (under «klargjøring av krav») og gjennomføringsfasen (under «finansiering») • Håndverkkompetanse kan nevnes eksplisitt under prosjektutviklingsfasen (samarbeid – etablering av arbeidsgruppe) • Åpenhet gjennom prosessen kan nevnes eksplisitt i introduksjonsteksten til prosjektutviklingsfasen
9	«Hvorfor gjenbruke» – legge til følgende implikasjoner: • bevaring av naturmangfold • folkehelse	Det følges ikke opp, ettersom kategorier bygger på litteraturgjennomgangen: • Bevaring av naturmangfoldet ble kun nevnt av en av studiene og kun på overordnet nivå • Folkehelse er nevnt under «livskvalitet»
10	Prosjektideutviklingsfase: • Myke opp denne fasen • Forenkle navn til «prosjektideutviklingsfase» til «prosjektide» eller «prosjektutvikling»	• Sette inn overgangsspørsmål som ble foreslått av deltakerne i introduksjonsteksten til denne fasen: • hvilke verdier ønsker man å ta vare på? • hva kan kulturmiljøet brukes til? • hva slags utfordringer skal løses? • Tittel endres til prosjektutvikling (krever endringen i figuren) • Ark med liste av kriterier slettes fra MCDA ark men tilbys for dem som vil utforske mer
11	Realiserings-/Gjennomføringsfase – legge til følgende finansieringsmuligheter: • UNI stiftelsen • SMIL (landbruksmidler) • Sparebankstiftelser • Midler fra kommuner og fylkeskommuner	Følges opp med unntatt av referanser til sparebankstiftelser som allerede er nevnt
12	Avslutningsfase: • forkorte teksten som innlede indikatorer og være mer eksplisitt på at det er hensiktsmessig å velge et fåtall indikatorer	Ark med liste av indikatorer tilbys for dem som vil utforske dette i mer dybde
13	Private eiere: • motiver til å bruke ressurser på gjenbruk • legge til råd for å skape mer forutsigbarhet	• Se punkt 2
14	Revurder bruk av begrep «gjenbruk»	Dette har vi snakket tidligere om, og det ble avtalt at vi skal bruke «gjenbruk»